

FARKAS GEIZA IMÁJA

Az idén lesz kilencven éve az első világháború kitörésének, amely négy év alatt (1914–1918) megannyi szenvedést hozott az emberiségnek, és számos emberáldozatot követelt. A harcokban, a frontokon többek között írónk is ott voltak, s közülük nem egy ragadott tollat, hogy naplójegyzetekben vagy irodalmi művekben foglalja össze a „nagyháború” borzalmait és megpróbáltatásait. Írónk egyike, aki végigjárta az első világháború harctereit, Farkas Geiza (1874–1942) volt, a próza- és tanulmányíró, Kiss Ernő tábornok unokája, eleméri földbirtokos. Nem sokkal az első világháború kitörése után vonult be önkéntesként a „budapesti I-ső honvéd-gyalogezred”-be, később egy, majd két csillagot kapott a mundér gallérjára, mellére pedig a Ferenc József emlékérmét is feltűzték. Nos, háborús éveinek egyik „irodalmi” relikviája az a ritka, *Karácsonyi imádság* című néhány oldalas füzetecske, amely 1915 karácsonyán jelent meg nyomtatásban, s amelyet a szerző hadosztályának karácsonyi ünnepein olvasott fel (s minden bizonnyal szét is osztott bajtársai között). Ebben ima, fohász alakjában fogalmazta meg – a háború második évében, amikor még nem lehetett sejteni, hogy az mikor ér véget –, mindazt, amit katonatársai is hittek, éreztek, s amiben reménykedtek 1915 telén. Ebből idézünk:

„Karácsony szent gyermeke! Nézz körül a világban, mely oly rút, oly békétlen, oly véres. Pedig oly jó, oly szép, oly békességes lehetne, hiszen csupa testvérek lakják, akik mind annál boldogabbak, minél jobban szeretik, segítik egymást. Csak egy szavadba kerül, melyet kimondasz és melyet megértenek.

A lövészárokból fekszik a katona. Elcsigázott testét nem vonszolhatja el a hideg borzalmas helyről, mert ott tartja a kemény, bár szent kötelesség. Adáz elkéséredéssel figyel maga elé egy másik löállásra, melyből egy embertársa

talán éppen most veszi célba fejét. Az otthon édes melegére, a békeséges munkára csak úgy gondol, mint valami rég elmúlt, letűnt világra, már csak fenevadnak érzi magát, mely másokat marcangol, és melyet mások marcangolnak.

Tedd, oh tedd meg, hogy ez a katona legalább a Te estéden ráeszméljen, hogy ezernyi halál és öldöklés közt mégsem gyilkos világban él. Hogy még az az ellenség is, aki őt most célba veszi, talán egy fél óra múlva mint sebesültet jószágosan ápolni fogja. És akiket otthon hagyott várják és hogyan várják! Karácsony szent gyermeke, mutasd meg a testvérnek testvéreit!

(. . .) Puha ágyán álmatlanul hánykolódik a nagy cselszövő. Évek óta dolgozott, mozgósította a sajtót, az érdekcsoportokat, hogy a nemzeteket egymásra uszítsa, végre cinkosaival együtt felidézte a világtörténelem legrettenesebb háborúját, melytől azt remélte, hogy talán a földteke urává is teszi. (. . .) Nyisd, oh nyisd fel a szemét ennek a szerencsétlennek! Ha kell, súlyos vereségekkel, megpróbáltatásokkal is eszméltesd rá, hogy rossz, ő reá magára nézve rossz, ha a hozzá hasonlók szenvedése árán akar más embereknél nagyobb lenni. (. . .) Oh, bár az emberek esze is meglátná, amit szemük lát, szíve is meghallaná, amit fülünk hall. Nem kérünk csodát, sőt belenyugszunk sorsunkba, hogy a mi életünk már az ember és az ember közötti ádáz küzdelmekben, kegyetlen harcokban fog lefolyni és bevégződni. De legalább távolról láthassuk, sejthessük azt a kort, amelyben gyermekeink, utódaink szorgos karjai csak azért fognak munkálkodni, ami mindnyájunknak áldására válik, amelyben a hősök csupán a betegségek okozói és a természet romboló erői,

de nem testvérek ellen küzdve hozzák áldozatul erejüket, egészségüket vagy életüket is.

Engedd, oh engedd meglátnunk ama Ígéret földjét, melyre már nem léphetünk, engedd megsejtenünk a megváltás napját, melyet már meg nem érhetünk.”

Az első világháborút sikerült túlvészelnie Farkas Geizának, sőt megérte a második kezdetét is, de annak végét már nem. Budapesten hunyt el 1942 őszén.

Közzéteszi NÉMETH Ferenc